

Naš rod in Mladinska matica.

„Naš rod“ in publikacije „Mladinske matice“ so se končno združile. Odbor Mladinske matice je vzela v svoje roke tudi mladinski list. Združitev se je izvršila tako, da se bodo nabirali naročniki za obe publikaciji obenem. To je vsak naročnik „Našega roda“ bo obenem naročnik knjig „Mladinske matice“. Naročnina za oboje se bo plačevala v 9 mesečnih obrokih à 2:50 Din.

Poverjeniki naj začno z nabiranjem naročnikov takoj.

Ker se je ugotovilo, da nekateri poverjeniki niso bili zadovoljni z naročilnimi bloki, ki so bili lani vpeklani, zato se prepušča način nabiranja, evidence in izdavanja potrdil poverjenikom, da uredijo to zadevo na svoji šoli po svoje.

Naročnina se bo odpošiljala v prvih dneh vsakega meseca in mora dospeti

Poverništvo UJU Ljubljana.

na poverjeništvu najkasneje do 5. vsakega meseca.

Prvi prispevki morajo dospeti do 5. oktobra t. l. Za to bodo naročniki prejeli okrog 20. oktobra t. l. prvo številko „Našega roda“ in vsak naslednji mesec istotako okrog 20. v mesecu ostale številke. Zadnje številke bodo prejeli v maju, medtem ko premejo v juniju knjige Mladinske matice v doseganjem obsegu, t. j. štiri knjige. Skupna letna naročnina za oboje znaša 22:50 Din.

Obseg „Našega roda“ pa je zavišen od števila naročnikov: Če bo število dovolj visoko, bo list izhajal redno na 40 straneh.

Uspeh je v rokah učiteljstva! Podrobnosti glede naročevanja obeh publikacij kakor tudi položnice prejmejo poverjeniki v najkrajšem času.

Potrebe obrtno-nadaljevalnega šolstva.

Direktor Tehnične srednje šole v Ljubljani g. Jožef Reiser je objavil v „Obrtnem vestniku“ serijo člankov, kjer piše tudi glede obrtno-nadaljevalnih šol sledeče:

„Obrtne nadaljevalne šole. Kakor sem že omenil, nima naš zavod z obrtnim nadaljevalnimi šolami nikakršne upravne zveze in ni nobena obrtna nadaljevalna šola nastanjena v našem šolskem posloppju. Pač pa so bili vedno direktor Šubič in nekateri profesorji zavoda, kakor še sedanji inšpektor Presl, nadzorniki obrtno-nadaljevalnih šol in mnogo naših profesorjev in strokovnih učiteljev in učiteljic poučuje na ljubljanskih obrtnih nadaljevalnih šolah. Na tem mestu si jaz dovolim izjaviti svoje misli in prizadevam faktorje opozoriti na sledeče:

Dobro obrtno nadaljevalno šolstvo je temeljni pogoj vsega napredka obrtnih stanov. Za povzdigo tega šolstva so potrebne mnogo večje žrtve, nego so jih poklicani krogi prinašali doslej. Današnje ljubljanske obrtne nadaljevalne šole in naj so pod še tako skrbnimi in vestnimi vodstvi na osnovnih in meščanskih šolah, v teh učilnicah z vsemi obče znanimi nepravilnostmi ne morejo uspevati, kakor zahtevajo današnje razmere.

V Ljubljani bi morali imeti samostojno obrtno nadaljevalno šolo po možnosti za vse obrtne panoge z lastno šolsko zgradbo in pod enim enotnim vodstvom. Šolska zgradba bi morala poleg primernih učilnic imeti tudi vzorne delavnice, strokovne zbirke, najboljša učila in vse druge učne pripomočke. Ljubljanska obrtna nadaljevalna šola bi naj bila matica, ki bi od nje vse podeželske obrtne nadaljevalne šole dobivale učne programe,

predloge za strokovno risanje, druga učna sredstva in razna navodila. Na ljubljanski šoli naj bi hospitalizirali učitelje osnovnih in meščanskih šol, ki poučujejo ali se pripravljajo za pouk na obrtnih nadaljevalnih šolah. Na ljubljanski šoli naj bi se programatično vršili strokovni tečaji za vse vrste učiteljstva na obrtnih nadaljevalnih šolah.

Seveda je v to svrhu potrebno rešiti predvsem finančno vprašanje. Po moji sodbi je najcenejši izhod tale: K posloppju sedanje tehnične srednje šole naj se ob Murnikovih ulici (proti tehniki) prizida enak trakt, kakor stoji ob Gorupovi ulici. Prostora je na šolski parceli dovolj, saj se je menda tudi prvotno že mislilo na izgradbo zapadnega trakta. V novem traktu bi se pridobilo 15 novih učilnic, dovolj velikih. Za stavbne in mehanske tehniške obrti bi ne bilo potrebno graditi in opremiti novih delavnic, ker bi se lahko stalno uporabljale vse obstoječe delavnice tehniške srednje šole. Na razpolago bi bile tudi šolske zbirke in mnogo učil. Naše šolsko posloppje z delavnicami in opremo je pred 20 leti na lastne stroške zgradila mestna občina ljubljanska, ki bi se sedaj lahko okoristila s svoječasnimi investiranimi kapitalom. Naši strokovni učitelji bi se v istem posloppju mnogo laže in v še večji meri uporabljali za pouk na oddelkih obrtne nadaljevalne šole. Tudi vajenci bi v tako šoli prihajali z večjim zanimanjem in respektem in seveda tudi z večjim uspehom.

Ker deluje predvsem učiteljstvo na teh šolah, ponatiskujemo ta pasus in smo prepričani, da s tem ustrezamo vsem, ki se zanimajo za razvoj tega šolstva.

RISARSKI TEČAJ (II. DEL) ZA UČITELJE OBRTHNIH NADALJEVALNIH ŠOL V LJUBLJANI.

Udeleženci Učiteljskega tečaja za obrtno-nadaljevalne šole na Tehnični srednji šoli v Ljubljani.

Pred tremi meseci je banska uprava otvorila na srednji tehniški šoli v Ljubljani risarski tečaj — drugi del. Namen tečaja je bil strokovno usposobiti učiteljstvo poučevanja na obrtno-nadaljevalnih šolah. Skrbno pripravljena predavanja, po vzornih predavateljih pod vodstvom direktorja srednje tehniške šole g. Jožefa Reiserja, so obsegala snov, ki naj bi poglobila in temeljiteje dvignila nivo izobrazbe obrtniškega naraščanja, tako v mestih kakor tudi na deželi.

Takoj po svetovni vojni se je začutila velika vrzel med učiteljstvom, ki naj bi izobrazbo naš obrtniški del mladine. Manjkalo je predvsem strokovno usposobljenih učiteljev-risarjev. Poleg tega pa so se pričele ustanovljati obrtno-nadaljevalne šole po vseh večjih krajih naše domovine. Ze takrat je uvidela prosvetna oblast potrebo ustanoviti risarski tečaj, ki se je vršil leta 1926. In je trajal 3 mesece. Bil je to prvi del risarskega tečaja. Letos 1. junija pa se je tečaj nadaljeval in se je usposobilo 40 učiteljev za pouk na obrtno-nadaljevalnih šolah, in sicer iz Dravske, in deloma Savske banovine.

Pravilno oceniti nadvse uspešno zaključeni tečaj more le oni, ki ve kolike neprecenljive vrednosti je zdrav, napredujoč, izobražen obrtniški naraščaj, ki bo najboljši fundament za procvit bodočih naših trgovskih, obrtnih in industrijskih podjetij. To pa ni le interes učiteljstva, nego tudi interes najširših plasti naroda, za celokupen dvig nacionalne stavbe.

Učiteljstvo, ki se je vedno prvo posvetilo delu za napredek strokovne izobrazbe, je tudi temu tečaju posvetilo vso svojo pažnjo.

Letošnji risarski tečaj je absolviralo tudi nekaj tovarišev, ki so leta 1926. dovršili I. tečaj. Kljub temu so z uspehom dovršili II. tečaj tudi oni, ki se niso mogli udeležiti prvega tečaja. Tečaj so obiskovali tovariši iz vseh krajev Slovenije; kakor Zalar Josip — Metlika (II. tečaj), Bratko Rudolf — Bled (II. tečaj), Kristan Zmagoslav — Slovenska Bistrica (I. in II. tečaj), Završnik Alfonz — Ribnica (I. in II. tečaj), Rus Emil — Kamnik (I. in II. tečaj), Debeljak Vojteh — Škofja Loka (I. in II. tečaj), Petrič Ljudevit — Maribor

(I. in II. tečaj), Vittori S. — Središče ob Dravi (II. tečaj), Koutny Vilko — Kočevje (II. tečaj), Stopar Ivan — Tržič (II. tečaj), Ravnikar Vinko — St. Gotard (I. in II. tečaj), Zajec Adolf — Metlika (II. tečaj), Furlani Leopold — Velenje (I. in II. tečaj), Robinšek Srečko — Šoštanj (II. tečaj), Andrejič Ivan — St. denci pri Mariboru (I. in II. tečaj), Kladnik Josip — Sevnica (I. in II. tečaj), Kompoš Peter — Tržič (II. tečaj), Gorišek Simon — Dol. Lendava (II. tečaj), Košutnik Silvo (Sv. Pavel pri Preboldu (II. tečaj), Hofbauer Lojze — Hrastnik (II. tečaj), Kurnik France — Šoštanj (II. tečaj), Jančigaj Stane — St. Jurij ob Taboru (I. in II. tečaj), Gole Josip — St. Vid (II. tečaj), Iglar Rajko — Slovenjgradec (II. tečaj), Erat Vladko — Maribor (II. tečaj), Predan Rudolf — Rogaska Slatina (I. in II. tečaj), Kus Viljem — Črnomelj (II. tečaj), Brodnik Ivan — Moste (I. in II. tečaj), Anđošek Stanko — Polom pri Kočevju (I. in II. tečaj), Pavietič Franc — Vrhnika (I. in II. tečaj), Gašperin Rudolf — Vič (I. in II. tečaj), Miculinič Rudolf — Bled (I. in II. tečaj), Aceto Zdravko — Zg. Tuhinj (II. tečaj), Mihelič Josip — Ljubljana (I. in II. tečaj), Kogelnik Franc — Črna pri Prevaljah (I. in II. tečaj), Podgornik Mirko — Polensak (II. tečaj), Hudales Zoran — Rogatec (II. tečaj), Potočnik Adalbert — Zagorje (II. tečaj), Moser Janko — Slovenjgradec (II. tečaj), Smole Albin — Ljubljana (I. in II. tečaj).

Predavanja so obsegala stavbarstvo, tesarstvo, ostrišnjak, krovsko in kleparska dela, stavbno mizarstvo in gradivoznanstvo — predavatelj ing. arh. g. Treo Rudolf, strojno risanje — predavatelj univerzitetni docent ing. g. Romeo Strojnik, enciklopedijo strojevstva in mehansko tehnologijo v zvezi s tvarinoznanstvom je učil prof. ing. g. Stane Premelj, o elektrotehnikih je predaval ing. g. Turnšek Viktor, umetno stavbarstvo pa prof. g. Znidaršič Ivan, pohištveno mizarstvo — predavatelj strokovni učitelj g. Tratinik Josip, tehnologijo lesa — strokovni učitelj g. Dolak Adolf, krojaštvo in čevljarstvo sta brižno obdelala člana Urada za pospeševanje obrti, strokovna učitelja g. Knafelj Alojzij in g. Steiman Josip. Povprečno je bilo 8 ur predavanja na dan. Ogromno tvarine, ki se jo je učiteljstvo poprijelo z vso resnostjo in veseljem, zavedajoč se, da bo ves trud rodil stoteran sad v mladem, obrtniškem naraščaju.

Ob zaključku tečaja je bila prirejena razstava najrazličnejših izdelkov — jasen dokaz dela. Razstavo je posetilo poleg podbana g. dr. Pirkmajerja, župana g. dr. Puca, podpredsednika TOI g. Ogrina, trg. inšpekt. g. dr. Rateja I., načelnika g. dr. Marna R., nadsvetnika g. Govekarja F. in profesorja g. Siča, še mnogo drugih odličnikov. G. podban je pri posetu v predavalnici podal smernice, ki naj bi vodile učiteljstvo pri vzgoji vajencev. V stalnem stiku pa je bilo učiteljstvo z direktorjem g. Jožefom Reiserjem, ki je vedno našel razumevanje za upravne zadeve tečaja. Nadvse toplo pozornost pa je posvečal tečaju inšpektor za obrtno-nadaljevalne šole g. Mihael Presl.

Tovariši so bili v stiku s poverjeništvom UJU. Med tečajem je bilo prirejenih več ekskurzij pod vodstvom predavateljev. Slušatelji so posetili pod vodstvom ing. Premelca obrat Kranjske industrijske družbe na Savi in na Jesenicah, rudarski elektrotehnični in mehansko-tehniški institut univerze v Ljubljani in tobačno tovarno. Pod vodstvom ing. g. Treo so ogledali palačo »Vzajemne zavarovalnice« in pivovarno »Unione«. Prihodnje leto, v mesecu marcu ali aprilu pa bodo potovali na Dunaj, da proučijo obrtno šolstvo naših sosedom. Vodil jih bo direktor g. Jožef Reiser.

V vseh treh mesecih tečaja je učiteljstvo živahno posevčalo pažnjo projektu novega zakona o obrtih in obrtnih nadaljevalnih šolah, pravilniku, potrebi preureditve učnega načrta za strokovne tečaje itd. V raznih debatah in razmotrivanjih se je obdelalo mnogo važnih zadev. Tudi tov. Mencin Rudolf in bivši mariborski župan tov. Grčar Viktor, sta v svojih govorih razbistrila in obdelala ta vprašanja, posebno glede organizacije obrtnega šolstva.

Učiteljstvo je izvolilo svoj reprezentančni odbor, ki je tolmačil težnje in želje tovarišev pri raznih intervencijah, poslanstvih itd. Za predsednika je imenovalo marljivega tov. Hofbauera iz Hrastnika, funkcijo tajnika pa je uspešno vodil agilni in neutrudljivi tov. Kristan Zmagoslav iz Slov. Bistrice.

Po uspešno dovršenem tečaju so privedli slušatelji poslovljni večer v kolodvorski restavraciji. Med povabljenici so bili inšpektor odd. trg. in industr. kr. banske uprave g. Presl M. kot zastopnik banske uprave, direktor g. Reiser J. s proforskim zborom, tov. Rudolf Mencin in načelnik g. Ludvik. Prvi je nazdravil tov. Lojze Hofbauer, za učitelje iz Savske banovine pa tov. Dolfe Zajec. Govorili so še direktor g. Reiser, inšpektor g. Presl in učitelj Završnik.

K vzdrževanju uspelega tečaja je prispevala banska uprava dravske banovine, zbornica TOI in urad za pospeševanje obrti, za kar se jim učiteljstvo tem potom najiskrenejše zahvaljuje.

Apel na tovariše — po gasilškem kongresu.

Kdo ni čital časopisov ob priliki gasilškega slavlja v Ljubljani? Gotovo so ga obhajala čuvstva zadovoljstva in ponosa. Da, res ponosa mora biti zemlja slovenska, ponosna naša domovina na prostovoljno vojsko, katere delegati so 3. avgusta preplavili stolno Ljubljano in manifestirali, skupno z južnimi brati, z odposlanci petih nam prijateljskih držav, za vzvišene gasilske ideje. Ca. 10.000 gasilcev je korakalo skozi Ljubljano... Ali vprašam vas tovariši, koliko je

bilo med temi tisoči nas, koliko je bilo učiteljstva? — To dejstvo me je privedlo do sklepa, da napišem nekaj vrstic. Bojim se, da se bodo nekateri posmechovali, drugi zopet odložili list, čim bodo prečitali uvodne vrstice. Naj bo kakorkoli, povedati hočem, kar sem sklenil.

Mnogokrat se slišijo iz ust tovarišev pomilovalne besede, češ, kaj počenjaš tam »za plankami«, da ne umrješ od dolgočasia! Prijatelj, če hočeš tolmačiti svoj poklic pravilno, če hočeš na drugi strani ustrezati zahtevam novega šolskega zakona, boš pač takoj na jasnem, kako široko polje ti je odprto, koliko dela te čaka na izvenšolskem terenu... Ali si član Sokola kraljevine Jugoslavije, se li udeležuješ v sadrjarski in kmetijski združnici, ali prirejš s krajevnimi diletanti igre, kaj je s čitalnico...?

Nič? Potem si res pomilovanja vreden in lahko se ti zgodi, kakor zgoraj omenjeno, pa bodisi da službuješ v najlepšem slovenskem trgu. Ali ne bi hotel dati odziva glasu vesti, ki te kliče v gasilske vrste? Ali te ne ganijo vzdihni naroda, niti elementarne nezgode, da bi se odločil organizirati prostovoljno vojsko gasilcev, kjer jih še ni, oziroma vstopiti v že obstoječe društvo in dati omahujočim, neodločnim dober vzgled? Exempla trahunt! Ali ne bi prevzel ene ali druge funkcije v dremajočem društvu in ga pognal kv'ško? Neoporečna je resnica, da je v pretežni večini krajev učiteljski edini, ki je zmožen vodstva raznih organizacij. Tvoja moralna dolžnost je torej poziviti zaspana društva, tvoja naloga je, ustanoviti društvo, kjer še ne obstoja. Narod je voljan sodelovati in te v deo podpirati, samo pokaži mu resno, nesebično voljo do dela, pokaži in dokaži mu, da hočeš s tem le njemu dobro.

Apeliram zlasti na vas, mlajši tovariši, ki ste se že kot dijaki udeleževali v raznih prosvetnih in telovadnih organizacijah, dalje na vas, ki ste kot mladi rezervni oficirji zmožni poveljevanja — saj bo tudi gasilstvo kmalu prevzelo vojaške komande — pojdite v gasilske vrste in pomagajte ljudstvu, ki vam bo hvaležno. Bodite uverjeni, da vam bo to mnogo pripomoglo težo sedanjega našega gmotnega položaja lažje prenašati, kajti krepla vas bo zavest, da imate narod za seboj, da se tudi narod ne bo pomišljal zavzeti se za vas in se eventualno tudi žrtvovati v vaš dobrobit.

So pa nekateri, ki bodo ugovarjali rekoč: Gasilstvo je zastarela organizacija, naloge istega uspešno vrše zavarovalnice, ali — gasilci so le »žejogasci«... itd. Njim pa kličem: Poiščite dnevnik iz leta kongresnih dni in sodite ali so one velike osebnosti, katere so zastopale na kongresu našo in tuje države, v svojih nazorih zastarele! Ali morete od katerekoli zastarele organizacije pričakovati impozantne manifestacije, karšno je videla 3. avgusta Ljubljana? Ali so vsi tisoči članstva toliko za duhom časa? Bi ne bilo smešno pričakovati od zastarele organizacije razvoja in napredka, katerega so ji razni slavni govorniki prorokovali in želeli? Poiščite, tovariši, v časopisih goyor, katerega je naš stanovski tovariš Ljudevit Musek, šolski upravitelj v St. Vidu pri Ptuj, oddržal v nedeljo 3. avgusta na slavnostni seji v dvorani ljubljanske univerze, prečitajte ga in sodite! — Velikih zaslug zavarovalnicam ni mogoče odreči. Ali kriza današnjih dni onemogoča premnogim, da bi se zavarovali vsestransko. Kdo naj rešuje ljudi, živino, nezavarovane premičnine? Kdo naj ob povodnih črpa vodo iz kleti, shramb in podzemskih stanovanj? Tukaj zavarovalnica odpove. — Odgovor na tretji očitek pa bodi: Pojdi in stori, da »žejogasci« za vedno izginejo iz površja. Ideje gasilstva so tako vzvišene, naloge istega tako plemenite, da poštenega človeka sree boli ob raznih pikrih in umazanih žaljivkah, ki padajo na račun gasilskih društev, Zalostna resnica je, da imajo vodstvo mnogih naših podeželskih društev v rokah ljudje, sebičneži, ki se hočejo na račun dobrodelnega društva okoristiti. Ven s takim! Tu si zopet poklican ti, dragi tovariš, da kot državni uradnik, kot kulturni delavec v kraju prepereš vsako izkoriščanje javnosti in okoriščanje posameznikov. Nastopi energično in pokaži, da si poleg svojega vzgojiteljskega poklica tudi čuvav javnega imetja!

Vsi bijejo po nas, še celo taki, ki bi morali in mogli težkoče našega stanu objektivno presojsati, ter nam predčavati 365 prostih dni v letu. (O tem bi se dalo govoriti!) Ali pustimo to! Dajmo in pokažimo, da znamo naših 365 prostih dni bolje izkoristiti v prid ljudstva, kakor baš oni širokotežni. Le zavednost in požrtvovalnost učiteljstva bosta mogli naš ugled in naše stališče med narodom dvigniti do one višine, katere je za procvit naš in ljudskih mas neobhodno potrebna. Kadar bo narod videl v šoli kulturno in prosvetno ognjišče, ne le za svojo deco, ampak za vsakoga, kadar nas bo smatral za svoje voditelje, svetovalec in pomočnike, takrat bodo sigurno tudi na merodajnih mestih upoštevali in priznali naše zasluge, ter nam izboljšali gmotni položaj, za katerega se že tako dolgo brezuspešno borimo.

Na delo tedaj, ker resnobni so dnovi...

Janko Prislan, učitelj in gasilec.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

—lu Mednarodni akademski misijonski kongres — zborovanje učiteljev in učiteljic. Zadevno vabilo in notica ni izpadla v zadnji številki iz kakih načelnih uredniških oziror, temveč se je zgodila ta neljuba pomota zgolj pri tehniškem urejevanju gradiva za list, kar prosimo, naj vzamejo prizadeti na znanje.

—lu Ostali so še članki Pevski zbor UJU. — Nekaj o naši domači Radio industriji. — Tečaj šole rada. — Izza kongresa. —